

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko Zespołowi Szkół w S.

o ustalenie, sprostowanie świadectwa pracy, odprawę, odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 2 marca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w L.
z dnia 11 lutego 2015 r., sygn. akt VII Pa [...],

**I. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie objętym zaskarżonym
wyrokiem w pkt 1 i 2 w całości oraz w pkt 3 w części roszczenia o
sprostowanie świadectwa pracy i odrzucającej apelację,**

**II. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w
pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w L. zasądził od Zespołu Szkół w S. na rzecz J. K. kwotę 11.589 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy (pkt I) oraz oddalił powództwo w zakresie roszczeń o ustalenie, sprostowanie świadectwa pracy i odprawę (pkt II).

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 11 lutego 2015 r., z apelacji pozwanego zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w pkt I w ten sposób, że zasądzoną kwotę 11.589 zł obniżył do kwoty 3.863 zł (pkt 1); w pozostałej części oddalił apelację pozwanego (pkt 2); oddalił apelację powoda w zakresie roszczeń o ustalenie,

sprostowanie świadectwa pracy i odprawę, a w pozostałej części apelację odrzucił (pkt 3).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku powód zaskarżył go w całości i zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, a to: 1) art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego, bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii; 2) art. 328 § 2 k.p.c., przez przyjęcie przez Sąd odwoławczy za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji przy jednoczesnym stwierdzeniu, iż niezależnie od wadliwego rozwiązania z powodem stosunku pracy w trybie art. 23 ust. 1 pkt 5 Karty Nauczyciela obowiązywało go wypowiedzenie dokonane w trybie jej art. 20, co skutkowało zaistnieniem sprzeczności między uzasadnieniem a sentencją orzeczenia, a w konsekwencji brakiem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy; 3) art. 328 § 2 k.p.c., przez jednoczesne stwierdzenie, że apelacja powoda jest niedopuszczalna w części, w jakiej dotyczy nagrody jubileuszowej, a w pozostałym zakresie jest bezzasadna z jednoczesnym stwierdzeniem, że „w tym tylko zakresie apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie”, co stanowi wyraźną sprzeczność w uzasadnieniu orzeczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością z uwagi na „wskazane powyżej uchybienia” oraz występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, „czy nauczycielowi wobec którego w okresie wypowiedzenia ustalono negatywną ocenę pracy w przypadku podważenia przez Sąd prawidłowości i rzetelności wystawienia tej oceny należy się odprawa za rozwiązanie stosunku pracy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest w części niedopuszczalna.

Po pierwsze, dopuszczalność skargi kasacyjnej, podobnie jak i innych środków zaskarżenia, uzależniona jest od wykazania przez skarżącego interesu

prawnego w zaskarżeniu, który uwarunkowany jest wykazaniem pokrzywdzenia kwestionowanym orzeczeniem. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13 mającej moc zasady prawnej (OSNC 2014 nr 11, poz. 108) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Pokrzywdzenie zatem uzasadnia przypisanie istnienia interesu w zaskarżeniu orzeczenia, a polega, co do zasady, na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a treścią rozstrzygnięcia. Przesłanka gravaminis pozwala przyjąć, że jeżeli orzeczenie jest korzystne dla skarżącego, skarga kasacyjna jest wyłączona, ze względu na brak pokrzywdzenia. Ocena istnienia pokrzywdzenia, stanowiącego warunek dopuszczalności zaskarżenia, poprzedza badanie zasadności środka zaskarżenia (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2015 r., II CSK 447/14, LEX nr 1663822). Badanie niniejszej skargi kasacyjnej w aspekcie istnienia gravamen nie wskazuje na pokrzywdzenie skarżącego orzeczeniem w części zasądzającej na jego rzecz kwotę 3.863 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia oraz w części oddalającej w tym zakresie apelację strony pozwanej. Stanowi to o niedopuszczalności skargi kasacyjnej we wskazanym zakresie.

Po drugie, ze skargi kasacyjnej wynika, że zamiarem skarżącego jest, między innymi, zakwestionowanie niezasądzania na jego rzecz przez Sąd odwoławczy różnicy pomiędzy miesięcznym wynagrodzeniem liczonym jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy (4.175,93 zł) a kwotą przyjętą w zaskarżonym wyroku (3.863 zł). Uszło jednak uwadze skarżącego, że dokonując zmiany wyroku Sądu Rejonowego, Sąd drugiej instancji nie oddalił powództwa co do kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą zasądzoną w pierwszej instancji a kwotą uwzględnioną ostatecznie po rozpoznaniu apelacji strony pozwanej, ani nie wyraził żadnej innej decyzji procesowej co do wyżej wymienionej różnicy. Skarga kasacyjna powoda dotyczy więc sytuacji, w której orzeczenie Sądu drugiej instancji wyraźnie pomija część żądania i jest przez to niekompletne w rozumieniu art. 325 *in fine* k.p.c. W takim przypadku Kodeks postępowania cywilnego przewiduje jedynie

możliwość uzupełnienia orzeczenia w trybie art. 351 k.p.c. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c., skarga kasacyjna przysługuje od orzeczenia wydanego, co oznacza, że nie ma możliwości wniesienia środka zaskarżenia wymierzonego przeciwko orzeczeniu nieistniejącemu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., II PK 222/07, LEX nr 864105 i powołane w nim orzeczenia). Brak substratu zaskarżenia oznacza, że skarga kasacyjna jest w tym zakresie niedopuszczalna.

Po trzecie, skarga kasacyjna jest również niedopuszczalna w zakresie określonym w art. 398² § 2 pkt 2 k.p.c., który odnosi się do spraw o sprostowanie świadectwa pracy, przy czym nie ma znaczenia, czy żądanie sprostowania świadectwa pracy jest przedmiotem samodzielnego roszczenia, czy też jest dochodzone równocześnie z odszkodowaniem za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2000 r., I PKN 307/00, LEX nr 1223576 oraz z dnia 4 marca 2008 r., II PK 178/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 145).

Po czwarte, w myśl art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje wyłącznie od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, a tym samym nie przysługuje ona od postanowienia sądu drugiej instancji odrzucającego apelację. Skoro apelacja podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji w drodze postanowienia (art. 373 w związku z art. 354 k.p.c.), to w razie odrzucenia apelacji w określonej części, zawartego w sentencji wyroku, orzeczenie to ma walor postanowienia sądu a nie wyroku i w tej części skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2004 r., I PZ 133/03, LEX nr 1129084 oraz z dnia 5 lipca 2012 r., IV CZ 81/12, LEX nr 1228599).

W powyższym zakresie skarga kasacyjna podlega zatem odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

W pozostałym zakresie (odnoszącym się do oddalenia apelacji powoda co do roszczeń o ustalenie i odprawę w kwocie 22.320 zł) skarga kasacyjna nie zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do

oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX 1648642). Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania już tylko dlatego, że poprzestając na ogólnym odwołaniu się do uchybień wytkniętych w kasacyjnej podstawie obraży przepisów postępowania i sformułowania pytania, nie tylko nie przeprowadza

jakiegokolwiek wyводу jurydycznego, ale nawet nie wskazuje przepisów, których naruszenie miałyby wprost stanowić o wadliwości zaskarżonego wyroku lub na których tle miałyby wyłaniać się formułowana przez niego wątpliwość. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawie kasacyjnej i jej uzasadnieniu oraz formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie. Ponadto skarga kasacyjna oparta została wyłącznie na podstawie naruszenia przepisów postępowania, co z jednej strony uniemożliwia ocenę, czy ich obraza w oczywisty sposób stanowi o zasadności skargi, a z drugiej strony - stoi na przeszkodzie rozważeniu znaczenia dla wyniku sprawy przedstawionej przez skarżącego wątpliwości, należącej do sfery regulowanej przepisami prawa materialnego, których obraza skarżący nie zarzuca.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.